
OBSAH

Úvod	13
Použité zkratky	16

ČÁST PRVNÍ INSTITUCIONÁLNÍ SYSTÉM EVROPSKÉ UNIE

Kapitola I – VÝVOJ EVROPSKÉ INTEGRACE	19
1. Poválečné ekonomické integrační aktivity	19
1.1 Založení Evropských společenství	19
1.1.1 Evropské společenství uhlí a oceli (ESUO)	20
1.1.2 Evropské hospodářské společenství (EHS)	21
1.1.3 EURATOM	22
1.2 Evropské sdružení volného obchodu (ESVO)	23
1.3 Evropský hospodářský prostor (EHP)	24
2. Politické integrační aktivity	25
2.1 Evropské obranné společenství (EOS)	25
2.2 Rada Evropy	26
2.3 Západoevropská unie (ZEU)	27
3. Rozšiřování a upevňování integrace	28
3.1 Širší politický kontext	28
3.2 Jednotný evropský akt	31
3.3 Schengenský systém	32
3.4 Smlouva o Evropské unii	32
3.5 Země střední a východní Evropy	34
Kapitola II – ORGÁNY A INSTITUCE UNIE	37
1. Funkční aspekty	37
2. Základní orgány Unie	39
2.1 Evropský parlament	40
2.2 Evropská rada	42
2.3 Rada	43
2.4 Evropská komise	47
2.5 Soudní dvůr EU	49
2.6 Evropská centrální banka	52
2.7 Účetní dvůr	52
3. Další instituce Unie	53
3.1 Hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů	53
3.2 Evropská investiční banka	54

4. Evropský veřejný ochránce práv (ombudsman)	54
---	----

ČÁST DRUHÁ PRÁVO UNIE A JEHO PRAMENY

Kapitola III – PRÁVO UNIE	57
1. Pojem evropské právo	57
2. Lisabonská smlouva	61
3. Dělbá pravomocí	64
4. Prameny unijního práva	66
4.1 Primární právo EU	66
4.2 Právní akty Unie	67
4.2.1 Nařízení	68
4.2.2 Směrnice	69
4.2.3 Rozhodnutí	70
4.2.4 Doporučení a stanoviska	70
4.3 Mezinárodní smlouvy	70
4.4 Obecné zásady práva Unie	71
4.5 Judikatura Evropského soudního dvora	73
5. Zahraniční politiky Unie	73

KAPITOLA IV – NĚKTERÉ ZÁKLADNÍ UNIJNÍ INSTITUTY ...	77
1. Acquis Unie	77
2. Harmonizace práva	81
3. Zásady subsidiarity a proporcionality	83
4. Posílená spolupráce	84

ČÁST TŘETÍ

Kapitola V – OCHRANA ZÁKLADNÍCH PRÁV V UNII	89
1. Základní východiska	89
2. Občanství Unie	91
3. Systém ochrany základních práv v Unii	92
3.1 Geneze systému	92
3.2 Prameny základních práv	95
4. Listina základních práv EU	96
4.1 Vypracování Listiny	96
4.2 Právní dimenze Listiny	98
5. Komentář vybraných základních práv Listiny	100
5.1 Ochrana osobních údajů	100

5.2	Zákaz diskriminace	104
5.3	Právo na řádnou správu	105
5.4	Právo na přístup k dokumentům	106
6.	Další vybraná práva	108
7.	Ambivalentní role státu	111

ČÁST ČTVRTÁ

VOLNÝ POHYB OSOB A JEHO BEZPEČNOSTNÍ ASPEKTY

Kapitola VI – VOLNÝ POHYB OSOB	115
1. Základní úprava a charakteristika	115
2. Výjimky pro Spojené království a Irsko	119
3. Směrnice o volném pohybu	120
3.1 Omezení (výjimky)	122
3.2 Poznámky k judikatuře	124
4. Zaměstnávání ve veřejné správě	125
5. Bezpečnostní výhrady u dalších svobod	127

Kapitola VII – REALIZACE SPOLEČNÉ AZYLOVÉ POLITIKY	131
1. Vývoj azylové politiky k Dublinu	131
2. Nařízení k azylu	133
3. Tzv. kvalifikační a procedurální směrnice	135
4. Institucionální zajištění	140
4.1 Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu (EASO)	140
4.2 EURODAC	142
4.3 Program Solidarita a řízení migračních toků	143

ČÁST PÁTÁ

INSTITUT PROSTOR SVOBODY, BEZPEČNOSTI A PRÁVA

Kapitola VIII – CHARAKTERISTIKA OBLASTI	147
1. Historie vytvoření institutu	147
1.1 Vývoj před institucionalizací	147
1.2 Amsterodamská smlouva	149
1.3 Tzv. amsterodamský cíl	151
2. Základní koncepční dokumenty	156
2.1 Stockholmský program	156
2.1.1 Etiologie vzniku programu	156
2.1.2 K jednotlivým částem Stockholmského programu	158
2.1.3 Závěrečné poznámky	169

2.2	Akční plán provádění Stockholmského programu	171
2.2.1	Základní charakteristika a cíle	171
2.2.2	Specifikované realizační tabulky	173
3.3	Strategie vnitřní bezpečnosti EU	175
3.3.1	Významné společné hrozby pro EU	175
2.3.2	Zásady a pokyny pro činnost	177
3.	Vnitřní bezpečnost Unie	181
3.1	Funkční pojmové vymezení	181
3.2	Institut vnitřní bezpečnost Unie	184
4.	Zakotvení v Lisabonské smlouvě	186
4.1	Základní změny	186
4.2	Obecná ustanovení	189
4.3	Politiky týkající se kontrol na hranicích, azylu a přistěhovalectví	192
4.3.1	Kontrola na hranicích	192
4.3.2	Společná azylová politika	192
4.3.3	Společná přistěhovalecká politika	194
4.4	Justiční spolupráce v občanských věcech	196
4.5	Justiční spolupráce v trestních věcech	197
4.5.1	Základní pravidla spolupráce	197
4.5.2	Specifika některých postupů (Eurojust)	200
4.5.3	Úřad evropského veřejného žalobce	201
4.6	Policejní spolupráce	202
5.	Změny v legislativním procesu	204
6.	Emergency brakes	206
7.	Výjimky pro členské státy	208
7.1	Spojené království a Irsko	208
7.2	Dánsko	209
7.3	Protokol o schengenském <i>acquis</i> začleněném do rámce EU ...	210
8.	Závěrečné poznámky	211

ČÁST ŠESTÁ NÁSTROJE POLICEJNÍ SPOLUPRÁCE

Kapitola IX – SCHENGEN	217
1. Vznik schengenského systému	217
2. Etiologie právních aspektů Schengenu	220
3. Schengenská prováděcí úmluva	223
4. Schengenský hraniční kodex	225
5. Vízová politika	230

6. Policejní spolupráce	234
7. Justiční spolupráce v trestních věcech	238
8. Schengenský informační systém (SIS)	239
8.1 Účel systému	239
8.2 Složky systému	240
8.3 SIRENE	241
8.4 Záznamy v SIS	242
8.5 Přístup k SIS a ochrana osobních údajů	244
9. Vízový informační systém (VIS)	246
10. FRONTEX	251
10.1 Vznik agentury	251
10.2 Integrovaná správa hranic	252
10.3 Institucionální úprava	254
10.4 RABIT – jednotky rychlé reakce	257
10.5 Evropské jednotky pohraniční stráže	259
Kapitola X – EUROPOL	261
1. Vznik Europolu	261
2. Právní základ a poslání Europolu	263
2.1 Úprava v Lisabonské smlouvě	263
2.2 Nová úprava rozhodnutím Rady o Europolu	265
2.2.1 Poslání, cíle a úkoly Europolu	266
2.2.2 Mandát Europolu	267
3. Struktura Europolu a jeho orgány	268
3.1 Orgány Europolu	269
3.1.1 Správní rada	269
3.1.2 Ředitel	270
3.2 Informační systém Europolu	270
3.2.1 Analytické pracovní soubory	272
3.3 Ochrana osobních údajů	273
3.4 Styční důstojníci	275
3.5 Národní jednotky Europolu	276
4. Vztahy Europolu s dalšími subjekty	277
5. Závěrem	279
Kapitola XI – PRŮMSKÁ SMLOUVA	282
1 Obsah a právní charakter smlouvy	282
2 Začlenění Průmské smlouvy do právního rámce Unie	284
3. Evropská policejní akademie (CEPOL)	287

Kapitola XII – INTERPOL	290
1. Vznik Interpolu	290
2. Institucionální a funkční stránka	291
3. Telekomunikační síť	295
4. Prostředky spolupráce	296
5. Interpol v boji s terorismem	298
6. NCB – Interpol Praha	299

ČÁST SEDMÁ NÁSTROJE JUSTIČNÍ SPOLUPRÁCE

Kapitola XIII – EUROPEIZACE TRESTNÍHO PRÁVA	303
1. Vývoj justiční spolupráce v trestních věcech	303
2. Europeizace trestního práva	305
3. Závěrečné poznámky a vývody	308

Kapitola XIV – ÚMLUVA UNIE O PRÁVNÍ POMOCI	312
1. Obsah a zaměření úmluvy	312
2. Společné vyšetřovací týmy	315

Kapitola XV. – EUROJUST A EVROPSKÁ JUSTIČNÍ SÍŤ	318
1. EUROJUST	318
1.1 Právní základ	318
1.2 Organizace Eurojustu	321
2. Evropská justiční síť	323
3. Projekt <i>Corpus Juris</i>	325
4. Projekt Úřad evropského veřejného žalobce	327

Kapitola XVI – EVROPSKÝ ZATÝKACÍ ROZKAZ	329
1. Základní právní aspekty	329
2. Zásadní atributy a změny	332

Kapitola XVII – OCHRANA FINANČNÍCH ZÁJMŮ UNIE	335
1. Základní právní úprava	335
1.1 Úprava v primárním právu	335
1.2 Úmluva o ochraně finančních zájmů Společenství	336
1.3 Úloha Účetního dvora	338
1.4 Podvody s eurem	339
2. OLAF	339
3. AFCOS	343

ČÁST OSMÁ DALŠÍ OBLASTI SPOLUPRÁCE

Kapitola XVIII – OBLASTI SOUVISEJÍCÍ	347
1. Celní spolupráce	347
2. Civilní ochrana	350
2.1 Právní základ a charakteristika	350
2.2 Program solidarity Unie (CBRN)	355
2.3 Ochrana kritické infrastruktury v boji proti terorismu	356
3. Zvládání přeshraničních krizí	357
3.1 Poznámky k bezpečnostní a obranné politice Unie	357
3.2 Prioritní oblasti zvládání krizí	360
3.2.1 Policie	360
3.2.2 Posílení právního státu (<i>rule of law</i>)	361
3.2.3 Civilní správa	362
3.2.4 Civilní ochrana	363
4. Doktrína <i>human security</i> pro Evropu	364

ČÁST DEVÁTÁ EVROPSKÁ UNIE V BOJI S TERORISMEM

Kapitola XIX – BEZPEČNOST EVROPSKÉ UNIE (NA POZADÍ BEZPEČNOSTI GLOBÁLNÍ)	367
1. Obecná charakteristika bezpečnostní situace	367
2. Nejvýznamnější bezpečnostní hrozby	369
3. Bezpečnost Unie	370
3.1 Bezpečnost Unie jako součást transatlantické bezpečnosti	370
3.2 Problematicčnost opatření Unie	375
4. Hlavní světoví aktéři	377
5. Islamistický terorismus a jeho projevy	379
6. Pracovní vymezení terorismu	382
7. Přístupy USA v boji s terorismem	383
8. Závěrečné poznámky a premise	385
Kapitola XX – PROTITERORISTICKÉ NÁSTROJE UNIE	388
1. Instrumenty mezinárodního práva	388
2. Protiteroristická opatření Unie	391
2.1 Zásadní politické přístupy a opatření Unie	391
2.2 Typologie a základní koncepce	392
Úprava v evropském právu	395

4. Protiteroristické nástroje Unie	396
5. Politické nástroje Unie	398
5.1 Evropská bezpečnostní strategie (2003)	398
5.2 Prohlášení k boji proti terorismu (Madrid – 2004)	400
5.3 Akční plán EU na boj proti terorismu (2004)	401
5.4 Prohlášení Rady k útokům v Londýně (2005)	403
5.5 Strategie EU pro boj proti terorismu (2005)	403
5.6 Akční plán EU boje proti terorismu (2006)	406
5.7 Strategie EU pro boj proti radikalizaci a náboru teroristů (2004)	406
6. Protiteroristické právní nástroje Unie	407
7. Možnosti derogace základních práv	409
7.1 Nástroje Rady Evropy	409
7.2 Derogace podle Listiny základních práv EU	411
CHRONOLOGICKÝ PŘEHLED UDÁLOSTÍ	415
SEZNAM LITERATURY	417
VĚCNÝ REJSTRÍK	431